

USTAWA

z dnia 2022 r.

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Kodeks postępowania karnego

Art. 1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.¹⁾) w art. 139:

1) § 1¹ otrzymuje brzmienie:

„§ 1¹. Pismo złożone w placówce pocztowej w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe może zostać odebrane także przez osobę upoważnioną na podstawie pełnomocnictwa pocztowego do odbioru przesyłek pocztowych w rozumieniu tej ustawy oraz pełnomocnictwa udzielonego w formie aktu notarialnego zawierającego umocowanie do odbioru korespondencji.”;

2) po § 1¹ dodaje się § 1² w brzmieniu:

„§ 1². Pismo złożone w urzędzie właściwej gminy na podstawie § 1 może zostać odebrane także przez osobę upoważnioną na podstawie pełnomocnictwa udzielonego w formie aktu notarialnego zawierającego umocowanie do odbioru korespondencji.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534, 1023 i 2447 oraz z 2022 r. poz. 655 i 958) w art. 133:

1) po § 2a dodaje się § 2aa w brzmieniu:

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1981, 2052, 2262, 2270, 2289, 2328 i 2459 oraz z 2022 r. poz. 1, 366, 480, 807, 830, 974, 1098 i 1301.

„§ 2aa. Pismo pozostawione w placówce pocztowej w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe, najbliższej jednostce Policji albo we właściwym urzędzie gminy, adresowane do osoby, o której mowa w § 2a pkt 2, może zostać odebrane także przez osobę upoważnioną na podstawie pełnomocnictwa udzielonego w formie aktu notarialnego zawierającego umocowanie do odbioru korespondencji.”;

2) w § 2b zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Stwierdzenie, że stan zdrowia osoby, która udzieliła pełnomocnictwa pocztowego do odbioru przesyłek pocztowych w placówce pocztowej w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe albo pełnomocnictwa udzielonego w formie aktu notarialnego zawierającego umocowanie do odbioru korespondencji, uniemożliwia lub w znacznym stopniu utrudnia osobiste odebranie pisma w placówce pocztowej, następuje na podstawie zaświadczenia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej wystawionego na wniosek tej osoby lub osoby upoważnionej na podstawie pełnomocnictwa pocztowego albo pełnomocnictwa udzielonego w formie aktu notarialnego zawierającego umocowanie do odbioru korespondencji.”.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy.

Celem projektowanej ustawy jest wprowadzenie do ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, dalej „kpc”, oraz ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, dalej: „kpk”, przepisów umożliwiających odbiór przesyłek sądowych w postępowaniu sądowym przez osobę, której adresat udzielił pełnomocnictwa w formie aktu notarialnego zawierającego umocowanie do odbioru korespondencji.

Ma to rozwiązać uciążliwy dla wielu osób problem odbierania pism sądowych, o ile odbierającym pismo nie jest adresat albo osoba upoważniona na podstawie pełnomocnictwa pocztowego do odbioru przesyłek pocztowych w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe, dalej „Prawo pocztowe”. W takiej sytuacji pracownicy operatora pocztowego w rozumieniu Prawa pocztowego odmawiają wydawania przesyłek sądowych, nawet wtedy gdy osoba odbierająca legitymuje się stosownym pełnomocnictwem sporządzanym przy udziale notariusza (w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym albo w formie aktu notarialnego). Problem jest o tyle doniosły społecznie, gdyż wielu adresatów, zwłaszcza czynnych zawodowo, nie przebywa w miejscu swojego zamieszkania w dni robocze w godzinach pracy doręczycieli. Osoby te zmuszone są do osobistego odwiedzenia właściwej placówki pocztowej operatora w celu odebrania przesyłki złożonej w tej placówce. Często powoduje to konieczność dodatkowych działań, takich jak wzięcie urlopu, skrócenie czasu pracy lub przybycie do pracy w terminie późniejszym. Co więcej problem ten jeszcze jaskrawiej widoczny jest w przypadku osób, które przez dłuższy czas przebywają poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie wyznaczyły pełnomocnika do doręczeń. W takiej sytuacji niemożliwe jest odebranie przesyłki sądowej przez osobę nawet ze swojej rodziny (małżonek, rodzic, rodzeństwo) w sytuacji kiedy pełnomocnictwo nie jest udzielone na zasadach określonych w Prawie pocztowym. Tytułem przykładu można wskazać tutaj *casus* osoby umocowanej w drodze pełnomocnictwa notarialnego do nabycia lub zbycia nieruchomości albo do działania w sprawach związanych z podmiotem podlegającym wpisowi do rejestru sądowego, która jednocześnie nie może w imieniu swojego

mocodawcy odebrać korespondencji z sądu wieczystoksięgowego czy rejestrowego. Brak rozwiązań postulowanych przez wnioskodawcę jeszcze bardziej uwidocznił się w trakcie trwania pandemii koronawirusa (COVID-19), gdy z przyczyn zdrowotnych lub trwającej kwarantanny wiele osób nie mogło udać się do placówki pocztowej w celu udzielenia pełnomocnictwa pocztowego (warunkiem ważności takiego pełnomocnictwa jest jego udzielenie w obecności pracownika operatora pocztowego), podczas gdy do załatwienia innych spraw życiowych udzielali oni pełnomocnictw w formie aktu notarialnego.

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana.

Zgodnie z art. 37 ust. 2 pkt 2 Prawa pocztowego przesyłka pocztowa, jeśli nie jest nadana na *poste restante*, może być także wydana ze skutkiem doręczenia przedstawicielowi ustawowemu adresata lub pełnomocnikowi adresata upoważnionemu na podstawie pełnomocnictwa udzielonego na zasadach ogólnych lub na podstawie pełnomocnictwa pocztowego.

Inaczej jednak uregulowane są kwestie doręczania przesyłek sądowych. W odniesieniu do tego rodzaju przesyłek zastosowanie znajdują bowiem odpowiednie przepisy procedur sądowych, które mają charakter szczególny (*lex specialis*) w stosunku do cytowanej wyżej zasady wynikającej z Prawa pocztowego. Znajduje to wyraz w art. 37 ust. 3 Prawa pocztowego, który stanowi, że przepisy ust. 2, 4a i 4b nie naruszają przepisów innych ustaw dotyczących sposobu, zasad i trybu doręczeń.

W tym zakresie art. 138 § 1 i 2 kpc, stanowi, że jeżeli doręczający nie zastanie adresata w mieszkaniu, może doręczyć pismo sądowe dorosłemu domownikowi, a gdyby go nie było – administracji domu, dozorczy domu lub sołtysowi, jeżeli osoby te nie są przeciwnikami adresata w sprawie i podjęły się oddania mu pisma. Dla adresata, którego doręczający nie zastanie w miejscu pracy, można doręczyć pismo osobie upoważnionej do odbioru pism. W razie niemożności doręczenia zachodzi konieczność awizowania przesyłki, którą może odebrać adresat (por. wyrok SN z dnia 4 sierpnia 2009 r., I UK 71/09) albo zgodnie z art. 139 § 1¹ kpc osoba upoważniona na podstawie pełnomocnictwa pocztowego do odbioru przesyłek pocztowych. Przepisy kpc nie pozwalają więc na doręczanie awizowanej korespondencji sądowej osobie upoważnionej na podstawie pełnomocnictwa o charakterze materialnoprawnym i to

niezależnie od tego, w jakiej formie go udzielono. W konsekwencji możliwości takiej przewidywać nie może także rozporządzenie wydane na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 131 § 2 kpc.

W procedurze karnej kpk także ustanawia szczególne zasady doręczania przesyłek sądowych, stanowiąc w art. 132 § 1 i 1a kpk, że pismo doręcza się adresatowi osobiście, względnie na adres skrytki pocztowej. Istnieje podobnie, jak w procedurze cywilnej możliwość doręczenia pisma dorosłemu domownikowi, a w razie jego nieobecności pismo doręcza się administracji domu, dozorczy domu lub sołtysowi, jeżeli podejmą się oddać pismo adresatowi. W przypadku braku doręczenia w powyższy sposób zachodzi konieczność awizowania przesyłki, którą, poza adresatem, zgodnie z art. 133 § 2a kpk może odebrać także osoba upoważniona na podstawie pełnomocnictwa pocztowego do odbioru przesyłek pocztowych. Dodatkowym warunkiem, które pełnomocnik musi spełnić jest legitymowanie się poza pełnomocnictwem stosownym zaświadczeniem lekarskim stwierdzającym, że stan zdrowia osoby, która udzieliła pełnomocnictwa pocztowego uniemożliwia lub w znacznym stopniu utrudnia osobiste odebranie pisma w placówce pocztowej.

3. Różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym.

W związku z powyższym:

1) proponuje się zmiany w obrębie art. 139 kpc, poprzez nadanie nowego brzmienia § 1¹ oraz dodanie § 1². W przepisach tych dodana została, obok istniejących obecnie regulacji, możliwość odbierania przesyłek sądowych awizowanych w placówce pocztowej oraz złożonych we właściwym urzędzie gminy, przez osoby legitymujące się pełnomocnictwem sporządzonym w formie aktu notarialnego, zawierającym umocowanie do odbioru takiej korespondencji. Powyższa zmiana skutkować będzie *per se* koniecznością dokonania odpowiednich korekt w rozporządzeniu wydawanym na podstawie art. 131 § 2 kpc.

2) proponuje się zmiany w obrębie art. 133 kpk, poprzez dodanie § 2aa i nadanie nowego brzmienia w § 2b zdaniu pierwszym. W powołanych przepisach dodana została, obok istniejących obecnie regulacji, możliwość odbierania przesyłek sądowych awizowanych w placówce pocztowej, przez osoby legitymujące się

pełnomocnictwem sporządzonym w formie aktu notarialnego, zawierającym umocowanie do odbioru takiej korespondencji. Podobnie jak w przypadku zmian w kpc konieczna będzie korekta rozporządzenia wykonawczego wydawanego na podstawie art. 133 § 2c kpk.

Należy podkreślić, że biorąc pod uwagę obecne uregulowania w ustawie z dnia 3 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, dalej: „ppsa”, które zakładają odpowiednie stosowanie kpc przy doręczeniach pism, odpowiednia korekta w kpc pozwoli na ustanowienie analogicznych zasad doręczenia przesyłek sądowych w postępowaniu sądownoadministracyjnym, co w postępowaniu cywilnym.

W art. 3 proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia. Termin ten wynika z praktyki legislacyjnej wyznaczania nieco dłuższego *vacatio legis* dla ustaw nowelizujących kodeksy, jako aktów o szczególnej doniosłości.

Umożliwienie odbioru korespondencji sądowej przez osobę upoważnioną na podstawie pełnomocnictwa w formie aktu notarialnego nie będzie powodowało zwiększenia niebezpieczeństwa kwestionowania faktu otrzymania przesyłki sądowej. Przede wszystkim wynika to z faktu, że czynność notarialna, jaką jest sporządzenie aktu notarialnego poprzedzona jest obowiązkowym stwierdzeniem tożsamości osób biorących udział w czynności, ich zdolności do czynności prawnych, jak również szeregu innych weryfikacji dokonywanych przez notariusza. Zakres danych zapisywanych w akcie notarialnym jest znacząco szerszy od zakresu danych wpisywanych chociażby w pełnomocnictwo pocztowe w rozumieniu Prawa pocztowego, które jest uznaną przez ustawodawcę formą odbioru przesyłki sądowej przez pełnomocnika. Zwrócić także należy uwagę, że zgodnie z obecnie obowiązującym stanem prawnym pisma sądowe mogą być doręczane dorosłemu domownikowi, a gdyby go nie było – administracji domu, dozorczy domu lub sołtysowi, jeżeli osoby te nie są przeciwnikami adresata w sprawie i podjęły się oddania mu pisma. Ustawodawca więc zdecydował *de facto* za adresata, kto może odebrać w jego imieniu przesyłkę sądową. Niezrozumiałym byłoby więc przesądzenie, że w gorszej sytuacji od osób powołanych wyżej byłby adresat i osoba, której zaufa i udzielił pełnomocnictwa w najwyższej formie dokumentu, tj. formie aktu notarialnego.

4. Skutki projektowanej ustawy.

Podstawowym skutkiem wejścia w życie projektowanych regulacji będzie rozwiązanie uciążliwego dla wielu osób problemu odbierania pism sądowych, o ile odbierającym pismo nie jest adresat albo osoba upoważniona na podstawie pełnomocnictwa pocztowego. Umożliwienie odbioru przesyłek sądowych w postępowaniu sądowym przez osobę, której adresat udzielił pełnomocnictwa w formie aktu notarialnego zawierającego umocowanie do odbioru korespondencji spowoduje, zdaniem wnioskodawcy, pozytywne skutki społeczne, gospodarcze i prawne.

Projekt ustawy nie pociąga za sobą obciążenia budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy będzie powodował skutki finansowe dla stron czynności notarialnej, które będą zobowiązane do pokrycia kosztów wynagrodzenia należnego notariuszowi. Koszty te są trudne do oszacowania, gdyż nieznana jest w chwili obecnej skala popularności tego pełnomocnictwa w społeczeństwie, ale można wskazać, że zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej maksymalna stawka za sporządzenie aktu notarialnego dokumentującego pełnomocnictwo do dokonania jednej czynności wynosi 30 zł, więc koszty będą nieznaczne.

O ile stroną czynności notarialnej będzie mikroprzedsiębiorca oraz mały i średni przedsiębiorca, przedmiotowy projekt ustawy będzie miał na nich wpływ, w stopniu wskazanym powyżej.

5. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.